

Telepolis

Gorka Julio

Europako lehen bizikleta sistema publiko %100 elektrikoa Donostian

dBizi bizikleta sistema publiko %100 elektrikoa jarri dute martxan Donostiako Udalak eta Bonopark-ek, kontzesio publikoa jaso duen enpresak. Aurretik, bizikleta arruntetan oinarritutako sistema bat erabiltzen zen Donostian; orain, aldiz, sistema osoa bizikleta elektrikoetan egongo da oinarrituta.

Bizikleta elektriko bat erabili ez duenarentzat beharbada kontzeptua bera arrotza izango da. Bada, bizikleta elektrikoa, duen motorrari esker, pedalkadak ematerakoan laguntza sistema bat duen bizikleta bat besterik ez da. Donostiako kasuan, sistemak hiru abiadura edo laguntza modu ditu zailtasunaren arabera egokitzeko. Ohiko kanbioak ere baditu, eta, bizikleta arrunt baten moduan erabili nahi izanez gero, itzal daiteke.

Proiektuan gehiago sakonduz, egun 12 estazio daude instalatuta, ehun bizikletarekin. Auzo altuetako bizikleta estazioak oraindik ez daude instalatuta, baina bai planifikatuta. Urteko 365 egunetan dabil, 06:30etik 23:00etara (udan 00:00ak arte).

Bizikleta bakoitza leku batean hartu eta sareko beste edozein puntutan uzteko aukera ematen da. Erabiltzeko behar den txartelak NFC teknologia baliatzen du, Mugi edo Lurraldebus txartelek erabiltzen duten bera. Nahi izanez gero, txartel horietako bat ere erabil daiteke, beste bat poltsikoan eraman behar ez dutenentzat.

Zerbitzuaren urteko abonua 40 eurokoa da, eta bost euroko seguru bat ordaindu beharra dago. Aurreneko 20 minu-

tuak doakoak dira, ondoren ordaindu behar dena igarotako denboraren arabera da. Horretarako, bizikleta bakoitzak 3G konexiodun txartel bat eta GPS gailu bat ditu. Orain arte ia 600 pertsona egin dira zerbitzu honen erabiltzaile.

Gurean ez bezala, beste leku batzuetan bizikleta publikoaren inplantazioa aspaldikoa da. Etorkizuneko garraio publikoaren eztabaidan, bizikletaren papera bera aztertzen ari dira gero eta gehiago. Alor horretan bide asko dago egiteko oraindik; Europako iparraldearekin konparatuz gero, gure bide gorri sareak handitu, indartu eta hobetu beharko dira horretarako.

Argi dago, beraz, bizikleta eta bizikleta elektrikoa garraio-bide moduan hartzen ari diren garrantzia. Gure hiriburu gehienetan –Bilbo, Gasteiz, Baiona...– badira jada bizikleta publikoko sistemak, elektrikoak ez badira ere, erabilpen eta zabalpen ezberdinekin. Urrunago, Lyon eta Bartzelona aspalditik dira arlo honetan erreferente.

Eztabaida horiek guztiek ingurunearekin, bizikidetzarekin, hiri eta garraio ereduarekin... harremana dute, baina teknologiarekin ere zerikusi zuzena dute. Batzuek, *Smart* aurrizkiaren bidez, inteligenteak diren gailu, egitura, sensorre-sare... berri horiek guztiak bildu nahi izan dituzte. Erronka, hemen, tresna horiek guztiak jendartearen interesekin nola lerratu izango da. Zentzu horretan, Donostiaren adibidea edukitzea oso interesgarria da, arazo zehatz bati erantzuna ematen diolako.

Zergak gora eta behera

Internetek deszentralizaziorako aukera ematen badu ere, enpresa handi batzuen eskuetan dago berori. Ekonomikoki ere, Apple, Google, Amazon, Facebook, eBay, Microsoft eta Yahoo enpresak irabazi handienak dituzten enpresa teknologikoak dira. Irabazi horiengatik ordaindu beharreko zergak, aldiz, non eta zenbat ordaintzen dituzten, hor koxka.

Badakigu enpresa horiek guztiak transnazionalak direla; batzuek hainbat herritan egitura propioa dute, beste batzuetan filialak eta beste batzuetan beste batzuekin alianzak izaten dituzte. Europan dituzten estrategia ezberdinak aztertzen saiatuko gara. Denek beren irabazien arabera zergak ordaindu beharko lituzkete, baina, ingeniariak finantzarioari esker, askoz gutxiago ordaintzea lortzen dute gehienetan.

Bermuda Uharteak eta Luxenburgoko bezalako «paradisu fiskalak» aukeratzen dituzte batzuek horretarako. Beste batzuek, aldiz, Irlandaren ogasun lege «bereziez» baliatzen dira helburu bera lortzeko.

Financial Times-ek egindako artikulu batean (<http://on.ft.com/1khfcoW>), Erresuma Batuko 2012ko datuak erabiliz, argi ikusten zen zein puntutaraino zen larria egoera. Konpainia horien guztien fakturazioa kontuan hartuta, 54 milioi libera inguru bakarrik ordaindu behar izan zuten. Oso gutxi, izandako irabaziekin konparatuz gero.

Espanian, egoera oraindik okerragoa da. *El País*-ek egindako azterketa baten arabera (http://economia.elpais.com/economia/2014/01/18/actualidad/1390071860_568641.html), enpresa horiek 1,2 milioi euro bakarrik ordaindu behar izan zuten, nahiz eta herrialde horretan 577,8 milioi euroko negozioa egin.

Facebook eta Google enpresek ez dituzte publizitatearekin lotutako irabaziak Espainian ordaintzen. Filialen bidez Irlandara bideratzen dute negozioaren parte handi bat, eta diru gutxi mugitzen duten negozioengatik eta soldaten ordainketa bakarrik ordaintzen dute Espainian.

Yahook bere patrimonioan galerak bakarrik omen ditu (sic). Applek ere, nahiz eta inoizko salmenta hoberenak izan, galerak omen ditu; beraz, oso zerga gutxi ordaindu behar izan ditu.

Amazonek Luxenburgon ordaintzen ditu zergak, legislazio berezi horretaz baliatuz; eta eBayek 36.000 euro ordaindu behar izan zituen, atera kontuak. Microsoft omen

da horietatik zerga gehien ordaintzen dituenetarikoa, ogasunarekin arazo ugari izan baditu ere.

Enpresa handi horiek, handi izateagatik bakarrik, fiskalitatean tranpak egiteko estrategia izugarriak lantzen dituzte. Egiten duten gehiena, aldiz, «legala» izan ohi da, legeek hori posible egiten baitute askotan. Horrekin batera, inpultso politikoak ere, «lanpostuak eta aberastasuna» sortuko dituztelakoan, horien ezarpenerako erraztasun guztiak ematen dizkie.

Argi dago fiskalitate, legedi eta politika horiek ez direla egokiak bertako garapen ekonomikoa eta subiranotasuna lortzeko. Aberastasunaren parte adierazgarri bat behintzat sortzen den tokian gelditzea ere ez dute lortzen. Batez ere kolonialismoaren garaian hain ohikoa zen politika estraktiboaren oso antzeko jarrera erakusten dute. Inperialismo berri honetan, lehengai nagusia ezagutza bihurtu bada ere.

Windows XPri agur

Windows XP 2001ean atara zen merkatura. Horren ondoren, Windows bertsio berri ugari egon dira, baina ez da apirilaren 8ra arte benetan amaitutzat jo. Data horretatik aurrera, Windows XPk ez du eguneraketa berririk izango, eta, beraz, bere segurtasuna kolokan egongo da.

Jakin edo ez, Windows XP leku askotan erabiltzen da oraindik. Etxe askotan oraindik Windows XP erabiltzen duten pertsonak baldin badaude, lan eremuetan are gehiago izan daitezke.

Horiek garrantzitsuak izanik ere, oraindik garrantzitsua goak dira Windows XP erabiltzen duten sistema kritikoak: informazio pantailak, kudeaketa sistemak, kutxazainak... Segurtasun maximoa beharko luketen sistema kritiko asko dago oraindik Windows XPren bertsio ezberdinen gainean eraikia.

Vista, Windows 7, Windows 8 bertsioek ez dute sistema eragile zahar honek lortu zuen arrakasta izan orain arte.

Horregatik, orain, Microsoftek kanpaina mediatiko bihurtu du XPrako euskarriaren amaiera. Era honetan, jende gehiago bideratu nahiko dute Windows bertsio berrira, 8.1 bertsiora.

Kanpaina horretan beldurraren diskurtsoa erabiltzea erabaki dute, soluzio bakarra 8.1 bertsiora pasatzea dela azpimarratuz. Bertsio horrek orain arteko arazo batzuk konpontzen omen ditu, eta, gainera, hainbeste jendek eskatzen zuen ohiko mahaigain aukera ere ematen du. Hori bai, eguneraketa ordainpekoa da.

Bertsio horrek baliabide gehiago dituzten ordenagailuak beharrezko egiten ditu; beraz, jendea ordenagailu berriak erostera ere behartuko dute bide batez. Hori da behintzat Microsoften gune eta prentsa komunikazio ofizialetan proposatzen duten soluzioa (<http://windows.microsoft.com/en-us/windows/end-support-help>). Migrazioa egiteko pausoak ere zehazten dituzte, baina ez dute programa guztien funtzionamendua ziurtatzen.

Enpresa pribatu batekiko morrontzaz eta horrek duen garrantziaz jabetzeko balio beharko luke honek guztiak. Urteetan sistema eragile honen gainean egindako aldaketak, inbertsioak, programazioak... pikutara joan daitezke, enpresak bere kasa hartutako erabakiaren ondorioz. Ezer ez da betiko, ados; baina erabakiak bakoitzaren beharren arabera hartzea litzateke egokiena, eta ez hartutako morrontzen ondorioa.

Eskaintzen den aukera, bide batez, aukera faltsua da, kanpoan beste aukera asko uzten baititu. Ordenagailua eguneratu nahi ez edo ezin duenarentzat, adibidez, badira ordenagailu zaharragoetan ere ondo funtzionatzen duten GNU/Linux sistema eragilearen banaketak. Sistema kritikoetarako, aldiz, beharbada orain da momentua egokiagoak, libreagoak eta kasu gehienetan hobeak diren sistemetara igarotzen hasteko.

Adibide asko daude munduan, baina beharbada Municheko Udalak egindakoa oso adierazgarria da. Udal ho-

rrek, Windows 7 eta Office 2010 migrazioa egin behar izan zuenean, GNU/Linuxera eta OpenOfficera igarotzea erabaki zuen 2013an. Lan eskerga egin behar izan bazuten ere, 11.000 lanpostu eta beste zenbait zerbitzu migratu zituzten. Horrekin, 6,8 milioi euro aurreztu zituzten lizentzietan soilik, eta aldatu behar izan ez zuten hardwarea berrerabiltzeagatik beste 4,7 milioi euro.

Euskadiko Software Libreko Enpresen elkarteak (ESLE, <http://esle.eu>) software librearen behatoki berriaren bidez adierazi du gero eta hedapen handiagoa duela software librearen, administrazio publikoa eta bereziki hezkuntza alorra nabarmenduz. Aldi berean, enpresa pribatuetan joera goranzkoa da, eta pertzepzio aldaketa bat gertatzen ari dela nabarmendu nahi izan dute, gero eta jende gehiagok jotzen baitu software librean oinarritutako soluzioetara.

Windowsen eguneraketa soil bat egin beharrean, beharbada iritsi da beste era bateko erabakiak mahai gainean jartzeko garaia. Urteetan egon diren dudek eta zurrumurruek ez dute zentzu gehiegirik, jada arlo guztietan aurki daitezkeen adibideak sendoak baitira.